

EL SINDICAT DE TREBALLADORS DE L'ENSENYAMENT DE LES ILLES, STEI

Uns apunts històrics

Tomàs Martínez

Els darrers anys de la dictadura del General Franco i els primer anys de la incipient democràcia espanyola són anys convulsos marcats per esdeveniments polítics i socials molts importants. En quatre anys es passa de l'assassinat del president del Govern, Carrero Blanco a la legalització del Partit Comunista d'Espanya, de l'execució de Puig Antich, als assassinats dels advocats laboralistes d'Atocha, de l'obligatorietat d'afiliació al sindicat vertical a la llibertat de sindicació d'empresaris i treballadors, de la mort del dictador al Referèndum de la Llei per a la Reforma Política.

És en aquest context polític i social que neix l'embrió de l' STEI. El Sindicat de Treballadors de l'Ensenyança té els seus orígens en el si dels moviments unitaris dels treballadors i les treballadores de l'ensenyament que s'organitzen en un moment de màxima exaltació política, social i cultural a les Illes; la transició democràtica. Ho fan com a coordinadora de mestres a l'ensenyament públic (curs 1975-1976) i paral·lelament a l'ensenyament privat amb l'impuls de

candidatures democràtiques en el si del sindicat vertical, Organización Sindical Española, única organització legal a Espanya entre els anys 1940, data de la seva creació per la Llei de Unidad Sindical que establia que els empresaris i treballadors s'integraven en una única organització sindical, sense dret de vaga, comandada per la F.E.T y de las J.O.N.S (La Falange), fins a l'any 1976 que fou abolida pel govern de Suárez que legalitzà els sindicats el 30 d'abril de 1977 i reconvertí el Sindicat Vertical en la Associació Interprofessional de Serveis Sociolaborals (AISS) que fou propietària i gestionà el Patrimoni Sindical que després anà a parar a mans de la patronal i dels sindicats UGT i CCOO, primordialment.

La representació del l'ensenyament públic (estatal en la terminologia d'aquells moments) estava en mans del S.E.M. (Servicio Español del Magisterio) d'ideologia franquista i d'afiliació obligatòria.

El projecte que es plantejaven els ensenyants era la construcció d'un sindicalisme unitari que concentràs, des de posicions progressistes, la majoria de treballadores i treballadors de l'ensenyament. A les Illes Balears, un dels pocs llocs de l'Estat Espanyol, aquest objectiu s'aconseguí.

El 18 d'agost de 1977, donant compliment als acords de l'assemblea celebrada el 17 de juny, els mestres estatals legalitzaren la seva situació com a Sin-

dicat de Mestres Estatals. Els companys i companyes de l'ensenyament privat, per problemes burocràtics, no ho pogueren fer fins el 6 de setembre amb la denominació de Sindicat d'Ensenyança Privada, que des del seu inici inclogué el personal no docent dels centres.

Si els representants de l'ensenyament privat havien guanyat les eleccions l'any 1975, en el si del sindicat vertical, a l'ensenyament públic l'ocasió es presentà quan el ministre Carlos Robles Piquer convocà eleccions a representants provisionals de Magisteri l'any 1976, i a la majoria de territoris s'imposaren les candidatures progressistes. L'any 1977 es celebraren eleccions a la *Mutualidad de Funcionarios Civiles del Estado* (Muface) i el Sindicat de Mestres Estatals convocà, el mes de febrer, eleccions sindicals als centres (avui diríem eleccions a delegats de centre)

A l'assemblea general del 16 de desembre de 1977, com a confluència del Sindicat de Mestres Estatals i del Sindicat d'Ensenyança Privada, naixien l'STEI d'ensenyament públic i d'ensenyament privat. Després de l'assemblea de dia 16, quan l'executiva va presentar els nous estatuts es va trobar amb un impediment legal: els funcionaris s'havien de sindicalitzar a una oficina i els no funcionaris (Privada) a la AISS. No era possible inscriure al registre un ens que fos el resultat de la confluència dels dos sindicats i es retornaren els estatuts.

A la mateixa assemblea s'elegí la Comissió Executiva formada per Pere Rios (Secretari general), Miquel Reynés (Secretari d'organització), Fernando Zolle (Secretari d'activitats), Juan Mora (Secretari d'acció pedagògica), tots ells de la secció estatal i Pedro Polo (Secretari general), Juan Antonio Amaya i Jaume Calafat (Secretaris d'acció sindical), Josep Lluís Pitarch (Secretari d'informació), Gabriel Palmer (Secretari de finances) i Francesc Duran (Secretaria de personal no docent) de la secció de privada. La seu del sindicat es fixà a uns baixos amb corral, llogats, del carrer de la Vinyassa, 14 de Palma.

L'executiva va prendre l'acord de deixar els estatuts i la seua modificació per a més endavant, fins a la celebració del Congrés. L'única cosa que es va tramitar, va ser el canvi de nom, segons l'acord de l'assemblea del 9 de gener. A partir del 2 de febrer de 1978 els dos sindicats pogueren emprar el nom d'STEI.

Es funcionà com un sol sindicat, amb els estatuts vells, fins al Congrés de delegats.

El 18 de gener de 1978 naixia la UCSTE (Unión Confederal de Sindicatos de la Enseñanza).

Pilar Pons Goñalons, Ginés Ayala Ramón, Maria Luisa Riutort Gomila, Esperanza Febrer Martí, Magdalena Subirats Pons, Onofre Martí Mir, Andrés Bosch Mesquida i Pedro Melis Pons, el dia 31 de gener de 1978 acordaren la constitució del Sindicato de Trabajadores de la Enseñanza de Menorca.

Aquest mateix any, a Eivissa es crea el nucli embrionari de l'STEI a les Pitiüses a partir de l'Associació d'Antics Alumnes de Magisteri.

El 31 de gener de 1978 es convocà una vaga de professorat interí a tot l'estat. Per primera vegada es reunien en una plataforma comuna els professors d'EGB interins, els professors no numeraris (PNN) dels instituts, de les Escoles Normals de Magisteri, de la Universitat i dels Conservatoris de música.

El dia 7 de febrer de 1978 es celebraren eleccions al sector de l'ensenyament privat que es guanyaren per majoria absoluta. El 14 de març es firmà un important acord amb la patronal que su-

posà un augment salarial de 5.100 pesetes mensuals a partir de l'1 de gener, entre d'altres millores.

El BOE de dia 18 de març de 1978, informava del dipòsit d'estatuts del Sindicato de Trabajadores de la Enseñanza de Menorca. Amb data de catorze de març de 1978, Onofre Martí rebia la comunicació de la legalització el 4 d'abril, al domicili de na Pilar Pons, a Villacarlos.

Dia 2 de desembre de 1978 l'STEM i l'STEI (de Mallorca i d'Eivissa i Formentera) constituïren la Federació de Sindicats de Treballadors de l'Ensenyament de les Illes (STEI), que es presentaren a registre amb data de dia 1!

Abans de la legalització dels sindicats tingué gran importància el paper del Col·legi de Doctors i Llicenciats que estava dirigit per un sector progressista. Com a entitat jurídica el Col·legi podia "negociar" o denunciar la repressió dels moments.

Cal destacar també la Asociación de Antiguos Alumnos de Magisterio de Baleares que es creà per donar cabuda a totes aquelles persones que no podien formar part del Col·legi. El seu paper fou més modest, però no per això menys eficaç.

L'estructura de l'STEI, l'any 1977, era la següent: Tres comissions mixtes (esta-

tal-privada), Informació i Propaganda (de la qual en derivà una de Pedagogia), Reivindicacions i Pràctiques Sindicals i Administració i Economia.

Amb la transició democràtica (1976-1978) es legalitzaren els partits polítics i els sindicats i l'any 1977 es signaren *Los pactos de la Moncloa*, uns acords que suposaren l'impuls de les construccions escolars, deixades de banda des de la II República. Aquest mateix any després d'una duríssima vaga els mestres interins i els professors no numeraris (PNN) aconseguiren convocatòries restringides per a l'accés a la funció pública. El mes d'abril de l'any següent esclatà una forta vaga que rompé els límits salarials fixats a *Los pactos de la Moncloa*. Després de devuit dies de lluita (del 18 d'abril al 5 de maig) s'aconseguí la dedicació exclusiva del professorat i un increment salarial de 5.000 pessetes lineals per aquest concepte. El mes de setembre l'STEI encetà una campanya per aconseguir que els mestres destinats fora quedassin a les Illes. Aquest any també s'aconseguí que els mestres del Pla del 1931 i els cursetistes de l'any 1936, que foren privats dels seus drets pel règim feixista, reingressassin al Magisteri.

El mes de desembre de 1978 es celebrà el I Congrés de l'STEI amb la finalitat d'establir una línia programàtica d'actuació. Fou en aquest Congrés que el sindicat es definí com a independent,

unitari, de classe, assembleari, reivindicatiu, sociopolític i confederal. S'aprovà el model d'ensenyament que es volia per a les Illes Balears: un servei públic, superador de desigualtats socials, impulsor de la prevenció del medi ambient i defensor dels trets culturals, lingüístics, socials i econòmics de les Illes. L'estructura del sindicat quedà fixada en una Assemblea General, una Comissió Executiva i un Consell Plenari. L'Assemblea General que es celebrà a la finalització del Congrés elegí la següent Comissió Executiva: Pere Rios (Secretaria General), Alberto Catalán (Secretaria d'Informació), Paco, Juan Antonio Amaya (Secretaria d'Organització), Milagros San José (Secretaria d'Activitats), Mercedes Romagosa (Secretaria d'Acció Sindical privada), Fernando Zolle (Secretaria d'Acció Sindical Estatal), Tomàs Martínez i Guillem Ramis (vocals) i Francisco Duran (vocal no docent). Quedà sense cobrir la Secretaria d'Administració i Finances.

En el referèndum del 6 de desembre de 1978, l'STEI defensà amb un sí crític la Constitució Espanyola.

El 1r de maig de 1979, amb la participació unitària de STEI, CCOO, UGT, CSUT, USO, SU, SLMM, PCIB, PSOE, MCI, LCR i PTI-ORT es reclamà un Estatut sense limitacions. Aquest mateix anys, després de molta lluita, es publicà el R.D. 2193/79 que regulava l'ensenyament de la llengua ca-

talana, una normativa que no satisfia les aspiracions de l'STEI que sempre havia reivindicat el català com a llengua de l'ensenyament.

L'estiu d'aquest mateix any l'STEI es va fer càrrec de l'organització de l'Escola d'Estiu de Mallorca que l'any anterior no s'havia celebrat per manca de voluntaris disposats a dur-la a terme.

El mes de gener de 1980 es signa el II Conveni d'Ensenyament Privat.

L'any 1981 es celebraren eleccions a l'ensenyament privat-concertat i l'STEI obtingué 43 delegats, un 52,4% del total.

L'any 1982 el PSOE guanyà les eleccions generals i hi hagué veus, en el si de l'STEI, que propugnaren la dissolució del sindicat. Els hi semblava que tot estava arreglat i que ja no eren necessàries les veus crítiques. L'STEI seguí aixecant la seva veu davant les reformes socialistes: LRU, LODE, LOGSE i LOPEGCE, encara que foren anys de poca participació sindical.

El mateix any l'STEI participà en la redacció de l'avantprojecte de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears a petició del President del Consell General Interinsular. El Consell Plenari dedicà els esforços al tema de la llengua catalana i la competència plena de l'ensenyament.

L'any 1982 la coalició UTEP (CCOO, UCS-TE i independents) guanya les eleccions

a l'ensenyament privat. L'any següent, després de cinc mesos de negociació, es signà el III Conveni.

L'any 1984, després d'una vaga, es signa el IV Conveni.

El mes d'octubre de 1985 es signà el V Conveni.

L'any 1987 es celebraren les primeres eleccions sindicals a l'ensenyament públic. L'STEI resultà guanyador (amb les sigles d'UCSTE) amb un 51,85% dels delegats electes (14) i un 49,93% dels vots emesos. A l'ensenyament privat-concertat també s'havien guanyat per majoria absoluta les eleccions de 1978, 1982 i 1986, i s'obtingué representació a les primeres eleccions celebrades a la Universitat l'any 1987 després que CCOO rompés una candidatura unitària i es salvassin greus entrebancs per part de l'equip rectoral per tal que l'STEI es pogués presentar, de llavors ençà els bons resultats sempre han acompanyat les candidatures de l'STEI al personal docent i al personal d'administració i serveis.

La creació i consolidació de la UIB ha transcorregut, gairebé, de manera paral·lela a la història de l'STEI. La defensa d'una universitat pública, de qualitat, democràtica i solidària com a instrument de transformació social, ha estat sempre un objectiu preferent del sindicat.

A l'Administració autonòmica l'STEI es presentà per primera vegada l'any 1999 i l'any 2002 ho feu a Sanitat.

De l'any 1978 al 1988 l'STEI no celebrà congressos i fou l'Assemblea General la que marcà les línies d'acció del sindicat. L'any 1988 amb el lema *Una escola al servei del nostre poble* es celebrà al saló d'actes de l'Escola de Magisteri el II Congrés que va debatre sobre Model d'Escola, Model Sindical i Acció Sindical. Es reclamaren les transferències en educació i s'exigí la modificació de la LODE. La nova executiva quedà formada per Pere Polo (Secretaria General), Neus Santaner (Secretaria d'Acció Sindical Privada) i Biel Caldentey (Secretaria d'Acció Sindical Pública), Tomàs Martínez (Secretaria d'Organització), Victoria Sancho (Secretaria de Comunicació, Formació del Professorat i Acció Sindical a BUP), Francesc Torres (Secretaria d'Administració i Finances i Universitat), Glòria Fullana i Francesca Torres (Acció Sindical Privada), Baltasar Darder (Acció Sindical EGB Estatal) i Alícia Aguilar (Acció sindical FP).

El mes de setembre de l'any 1985, després de dures negociacions amb la Delegació Provincial del MEC i superar dificultats polítiques i els entrebancs dels altres sindicats, l'STEI aconseguí el seu primer alliberat sindical, Pere Polo.

L'STEI promogué la fira Expodidàctica que s'havia de celebrar el mes de maig de 1988 i que finalment fou suspesa per un conflicte dels docents pel tema de la responsabilitat civil i per la vaga de docents del mes d'abril que durà vint dies. La fira se celebrà l'any següent.

El mes de setembre d'aquest any l'STEI, amb la col·laboració de l'Associació Educativa de les Illes, organitzà una Trobada d'Escoles Petites.

El mes de març de 1989 es presentà el llibre *Ensenyament del Català*. Recull de legislació, sobre ensenyament de i en llengua catalana entre 1983 i 1988 i un model de documentació que permetia la plena normalització lingüística dels centres en l'aspecte administratiu, redactat per Tomàs Martínez amb la col·laboració del Col·legi Públic Rafal Vell.

El mes de desembre l'STEI s'adherí a la vaga general convocada pel 14 de febrer. CCOO i UGT no permeteren que les sigles de l'STEI figurassin a la pancarta de capçalera i l'STEI participà a la manifestació sense cap símbol extern.

El darrer trimestre del curs 1988-1989 l'STEI presentà un conflicte col·lectiu pel plus d'insularitat dels treballadors de l'ensenyament privat. L'STEI guanyà en un jutjat de Canàries!!! i no fou fins a l'any 1990 que el MEC complí la sentència.

L'any 1989 el Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament de Menorca acordà que els seus afiliats s'afiliarien directament a l'STEI. Fins a aquell moment estava federat. El sindicat d'Eivissa i Formentera funcionava com a una secció sindical autònoma de l'STEI.

El III Congrés de l'STEI es celebrà el 26 de maig de 1990 amb el lema *Una veu forta, una veu nostra*. S'avançà la data de celebració perquè el mes de juny s'havia de celebrar el Congrés d'unitat UCSTE-STEC que donaria pas al naixement de la Confederació d'STES. La introducció dels trets d'ecologista i feminista, la ratificació del compromís confederal, la formació professional ocupacional i la formació i el perfeccionament de les treballadores i dels treballadors foren els elements més importants aprovats en aquest Congrés. Un any després, l'11 d'abril de 1991, l'STEI inaugurà l'Escola de Formació i Mitjans Didàctics al carrer d'Ortega i Gasset, número 9 de Palma. L'Escola fou el fruit d'una iniciativa de l'STEI i el conveni amb la Direcció General de Formació Ocupacional de la Conselleria de Treball i Transports del Govern Balear i obeí a l'aposta de l'STEI per la formació del professorat i la innovació educativa. Va ser una iniciativa pionera, innovadora, sorgida amb la intenció de donar noves sortides als professionals de l'educació en uns moments de fort atur en el sector i de necessitat d'elaboració de material didàctic pel desenvolupament del currículum propi.

Des de la seva fundació fins a l'any 2016 s'han format a l'Escola quasi 27.000 persones i 5.400 ponents i s'ha confeccionat nombros material didàctic com a suport a múltiples disciplines i en diferents suports (llibres, vídeos, Cd, DVD, laser disc...) D'entre les activitats desenvolupades per l'Escola de Formació s'ha de destacar la celebració entre els anys 2001 a 2010 del Congrés Virtual d'Educació (CIVE) que aconseguí la participació de més de 7500 docents i més de 3200 ponents.

El 4 de desembre de 1990 l'STEI revalidà la majoria sindical a l'ensenyament públic i a finals del mes de desembre va ser guardonat amb el Premi Emili Darder de l'OCB per la seva tasca en favor del català a l'ensenyament.

Arran de la invasió de Kuwait per part d'Iraq, l'any 1991, l'STEI participà en la Coordinadora Pacifista contra la Guerra al Golf Pèrsic i elaborà una unitat didàctica. Aquest mateix any l'STEI obrí local a Eivissa, al passeig Vara de Rey, 14, 2n, 1 bis. El contracte el signà, a títol particular, Alfonso Herrero Ruiz. Quatre anys després l'STEI es va haver de traslladar pel fet que el local amenaçava ruïna.

Aquest mateix any es presentà el llibre "Els Consells Escolars Municipals" amb la participació de l'STEI, del President del Consell Escolar de l'Estat, del director provincial del MEC i del director general de cultura del Govern Balear.

L'any 1992 s'establí un conveni de col·laboració entre l'STEI i FUNCOE (Fundación Cooperación y Educación) que permeté emprendre una tasca de cooperació amb països d'Amèrica Central que encara continua com a STEI i amb la col·laboració de l'Associació Ensenyants Solidaris. Aquestes actuacions obeeixen al caràcter internacionalista i solidari del sindicat i s'han centrat en els infants, les dones i els docents. Assumint el paper

d'acompanyant dels processos, l'STEI ha procurat, en la seva actuació, provocar la necessitat de l'educació en diferents països i col·lectius per, després, actuar per a la consecució d'infraestructures i de personal docent. Quasi 400 cooperants han treballat per a la cooperació durant aquests anys i han format més de 54.000 alumnes en 305 projectes de cooperació. Actualment es treballa en la formació del professorat *on-line* que, a través de més de 120 cursos ha format més de 3000 professors de Guatemala i el Perú, amb la col·laboració d'universitats públiques d'aquests països.

L'any 1993 es celebrà el IV Congrés amb el lema *L'ensenyament del nostre poble, eina de futur*. Es definí un model d'escola pública superadora de la dicotomia entre l'escola estatal i la privada. Una Escola Nacional gratuïta, autònoma, democràtica, pluralista, laica, arrelada al medi, científica i bastidora d'un projecte nacional. Es reclamà la immediata transferència de les competències en educació i s'aprovaren *50 mesures per a la defensa i la millora de l'ensenyament públic* que es feren arribar als partits polítics que es presentaven a les eleccions generals. L'executiva sorgida d'aquest Congrés modificà la titularitat de la Secretaria de Finances i Administració que passà a Maria Assumpció Granero. Es creà la Secretaria de Comunicació que ostentà Gabriel Caldentey, juntament amb la Secretaria d'Acció Sindical

i la Vocalia d'Universitat i a les vocalies d'ensenyament públic i ensenyament concertat s'hi incorporaren Sebastià Serra, Onofre Martí, Ferran Pastor, Edelmiro Fernández i Francesca Rigo, respectivament. Francesc Torres ocupà una vocalia d'Acció Sindical a la Universitat.

El desembre de 1993 l'STEI s'adherí al *Manifest de Prada* de la XXV Universitat Catalana d'Estiu.

La força de l'ensenyament. Construïm l'alternativa, fou el lema del V Congrés celebrat l'any 1996. Es debateren les ponències de *Model Sindical i Política i acció sindical davant les transferències*. L'STEI aprovà l'obertura a altres sectors laborals i la reorientació de l'Escola de Formació i Mitjans Didàctics cap als nous sectors laborals. S'incorporaren a la Comissió Executiva Vicenç Garcia, Joana Maria Font, Bartomeu Mascaró, Pere Pau Sintès i Joana Torres Yern. Aquest any guanyà les eleccions generals el PP que amb la seva política, provocà una greu involució a l'ensenyament.

El Congrés coincidí amb la III Trobada de Sindicats de Treballadors de l'Ensenyament dels Països Catalans.

L'any 1997 l'STEI engegà una campanya molt potent d'informació i denúncia amb el lema *Transferències d'Educació. Ens hi jugam el futur*. Després de la celebració d'unes jornades sobre el tema,

l'STEI lliurà al conseller d'Educació un document amb 98 punts sobre les transferències i 10 propostes sobre el desenvolupament de l'autogovern educatiu. Tomàs Martínez, Pere Polo i Gabriel Caldentey realitzaren un estudi sobre el cost de les transferències educatives que posava de manifest que els 40 mil milions de pessetes de dotació eren insuficients i es reclamava una dotació de 56.000 milions de pessetes.

Aquest mateix any es transferí la competència de l'ensenyament universitari. Les Illes Balears fou la darrera comunitat autònoma en rebre aquesta competència.

L'1 de gener de 1998 es transferí l'educació amb una dotació de 38.500 milions per a educació i 1.500 milions per a normalització lingüística. Les Illes Balears fou la darrera comunitat autònoma, amb llengua pròpia, diferent a la castellana, que rebé la competència en educació. El 7 de gener es constituïa la Mesa Sectorial d'Educació Pública.

L'any 2000, amb el lema *La força necessària. Construïm alternatives*, el VI Congrés de l'STEI aprovà intensificar la intersectorialitat, obrir-se a altres sectors laborals diferents de l'ensenyament i racionalitzar l'estructura organitzativa. El sindicat passà a denominar-se Sindicat de Treballadores i Treballadors de l'Ensenyament de les Illes-Intersindical- i les sigles foren

STEI-i. Pere Polo deixà pas a Neus Santaner, com a secretària general. La resta de l'executiva quedà conformada de la següent manera: Biel Caldentey (secretari d'organització), Vicenç Garcia (secretari d'acció sindical), Nofre Martí (responsable de Menorca), Francesc Torres (Universitat), Joana Torres (responsable d'Eivissa), Paulí Aguiló (Ensenyament Privat), Pere Pau Sintès (FP), Àngels Cardona (secretaria de la Dona), Cànida Enciso (Moviments socials), Sebastià Serra (Funció Pública), Miquel Gelabert (Administració i Finances) i les vocalies de Bartomeu Mascaró i Paquita Rigo. Pere Polo passà a dirigir l'Escola de Formació en Mitjans Didàctics.

Com a conseqüència dels acords del VI Congrés la Unió Obrera Sindical (UOB) i el Sindicat de Treballadors de les Illes Balears (STIB) aprovaren la integració a l'STEI-i i el 15 de juny de 2001 es signà l'acord d'integració que establia que a les eleccions sindicals del 2002 es presentarien amb les sigles STEI-i. El procés havia de concloure en un Congrés a celebrar el 2004 i mentrestant es funcionaria amb un comitè d'enllaç.

El 2004 es celebraren el VII i VIII Congressos amb el lema *Construïm País, construïm l'alternativa*. En aquests Congressos s'aprovà la incorporació de l'STIB. La UOB, en el darrer moment decidí no integrar-se. La incorporació de l'STIB assegurà la representació a molts d'ajuntaments, empreses públiques, Correus i el Consell de Mallorca.

La Comissió Executiva restà formada per Neus Santaner (Secretària General), Tomàs Martínez (Secretari d'Organització), Gabriel Caldentey (Secretari d'Acció Sindical i Comunicació), Sebastià Serra (Secretari d'Administració Pública), Vicenç Martorell (Secretari d'Administracions Públiques), Àngels Cardona (Secretaria de la Dona), Francesc Ramis (Secretari de Moviments Socials), Margalida Mas (Secretària d'Economia i Finances), Francesca Rigo (Secretària de Formació), Margalida Sarris (Responsable de Menorca), Mariví Mengual (Responsable Pitiuses), Bartomeu Parets (Secretaria d'Acció Sindical Ensenyament Públic) i Paulí Aguiló (Secretaria d'Acció Sindical Ensenyament Privat).

El IX Congrés, celebrat l'any 2008 amb el lema *L'alternativa*, procedí al canvi

de denominació de l'STEI-i que passà a anomenar-se Sindicat de Treballadores i Treballadors-Intersindical de les Illes Balears, STEI-i. S'incorporà de manera explícita el criteri de paritat a l'hora d'elegir els òrgans de decisió i s'amplià el Consell Plenari Intersindical per afavorir l'impuls sectorial i territorial. La Comissió Executiva quedà formada per Gabriel Caldentey (Secretari General), Francesc Alomar (Secretari d'Organització), Paulí Aguiló (Secretari d'Ensenyament Privat), Àngels Cardona (Secretaria de la Dona), M. Antònia Font (Secretària d'ensenyament públic), Margalida Català (Secretària de Sanitat), Sebastià Serra (Secretari d'Acció Sindical Intersindical), Pere Lomas (Secretari territorial de Pitiüses), Onofre Martí (Secretari territorial de Menorca), Margalida Mas (Secretària d'Administració i Finances), Vicenç Martorell (Secretari d'Administració Local), Ramon Mondéjar (Secretari de Formació), Francesc Ramis (Secretari de Moviments Socials), Maria Sampol (Secretària d'Administracions i Serveis Públics) i les vocalies ocupades per Tomàs Martínez, Francesca Rigo i Emília Bosch).

L'any 2012, amb el lema *Ni una passa enrere* es celebrà el X Congrés de l'STEI que refermà l'organització de caire intersindical per facilitar el creixement i la consolidació del model i l'obertura a altres sectors i forces o grups sindicals, es redefiniren els àmbits d'estructuració del sindicat i s'adoptà el nom de Sindicat de Treballadores i Treballadors de les Illes Balears- Intersindical- (STEI Intersindical). La Comissió Executiva, encapçalada per Gabriel Caldentey, com a Secretari General, quedà formada per Sebastià Serra (Secretaria d'Acció Sindical Intersindical), Catalina Vanrell i Cosme Orell (Secretaria d'Ensenyament Públic), Francesc X. Alomar, Tomàs Martínez i Lluís Segura (Secretaria d'Organització, Comunicació i Noves Tecnologies), Paulí Aguiló (Secretaria d'Ensenyament Privat), M. Antònia Font (Secretaria de Política Educativa i Normalització Lingüística), Miquel Gelabert (Secretaria d'Administracions Públiques i Finances), Margalida Català (Secretaria de Sanitat), Catalina Font (Secretaria d'Afiliació), Emília Bosch i Camí Vich (Secretaria d'Administració Local), Ramon Mondéjar (secretaria de

Formació), Catalina Cortada (Secretaria de la Dona), Francesc Ramis (Secretaria de Moviments Socials), Miquel Puig (Secretaria de Salut Laboral), Pere Lomas (Secretaria Territorial de Pitiüses) i Maria Camps (Secretaria Territorial de Menorca).

A partir del 2012 i fins al 2015, l'STEI va haver de fer front a un dels períodes més convulsos de l'educació a les nostres illes. Les polítiques de retallades, d'atacs a la nostra llengua i la nostra cultura i l'intent d'anorreament de l'ensenyament públic provocà les manifestacions més grans viscudes a totes les illes i la convocatòria d'una vaga indefinida en el sector de l'ensenyament. La història d'aquests moments, la documentació generada i les reflexions que se'n derivaren foren recollides en una publicació titulada "Per l'educació, contra el mal govern. Crònica de la lluita de l'Stei Intersindical i de la comunitat educativa per una educació de qualitat", que podrà servir de base per a un futur estudi d'aquest període.

El darrer Congrés, celebrat l'any 2016, amb el lema *Decidim* definí els reptes del sindicalisme actual i apostà pel crei-

xement i la consolidació del nostre model sindical. Es modificaren els Estatuts per facilitar aquests objectius i la ponència d'acció sindical feu especial referència als treballadors com a individus socials capaços de treballar per a una transformació social i política.

Miquel Gelabert ocupà el càrrec de Secretari General i assumí les funcions de la Secretaria d'Acció Sindical. La resta de l'executiva quedà formada per: Francesc X. Alomar (Organització i Finances), Cosme Orell (Ensenyament Públic), Ramon Mondéjar (Ensenyament Privat-Concertat), Francesc Ramis (Administració Autònoma i Moviments Socials), Margalida Català (Sanitat), Jaume Pons (Administració Local), Maria Camps (Secretaria Territorial de Menorca), Pere Lomas (Secretaria Territorial de Pitiüses), Gabriel Caldentey (Relacions Intersindicals), Sandra Serra (Secretaria de la Dona), M. Antònia Font (Normalització Lingüística), Lluís Segura (Afiliació), Dana Garcias (Formació i vocal de Moviments Socials) i Catalina Font (Vocal d'Afiliació).

La revista PISSARRA

Va néixer com a butlletí sindical el mes de setembre de 1977, amb el subtítol de *Cap al sindicat de l'Ensenyança*, amb periodicitat quinzenal fins al número 8 en què passà a publicar-se mensualment i a partir del número 23 s'edità cada dos mesos. A finals de 1983 passà

a tenir un caire més pedagògic i se li afegeix el subtítol *Revista d'Ensenyament de les Illes*. Del número 35 bis al 42 comptà amb la col·laboració del Col·legi de Doctors i Llicenciats. L'any 1998, coincidint amb el 20è aniversari, s'edità un CD ROM amb els números publicats fins al moment i pot ser consultada a ibdigital.uiob.es. L'any 2000 es publicà un nou CD ROM que conté els 100 primers números de la revista. En el moment de redactar aquestes notes s'ha publicat el número 150 i la periodicitat és quadrimestral. La continuïtat d'una revista sectorial durant quaranta anys deu ser un cas únic en els mitjans de comunicació de les nostres illes. Actualment tots els números de la revista es poden consultar a ibdigital.uib.es, gràcies a un conveni de col·laboració entre l'STEI i la Universitat de les Illes Balears i són de consulta obligada per conèixer la realitat pedagògica i sindical dels carrers quaranta anys.

STEI INFORMA

Neix l'any 1984, fet amb ciclostil, i des del curs 1985-1986 és el butlletí sindical de l'STEI amb periodicitat mensual dirigit a les afiliades i afiliats del sector de l'ensenyament, tasca que havia realitzat fins aquell moment la revista *Pissarra*. Encara record els problemes sorgits amb algunes escoles per la utilització dels seus mitjans de reprografia i les capçaleres en tinta vermella, impreses

a Madrid per la UCSTE i que els companys i companyes que anaven a les reunions de la capital traginaven cap a províncies. A partir del mes de febrer de 2005 es publicaren diverses edicions de *l'STEI-i INFORMA* dirigits als diversos sectors que conformen l'STEI. Avui en dia, amb la immediatesa dels mitjans tecnològics (Connecta STEI, correu electrònic, ...), s'ha convertit més en un document de reflexió que d'informació.

AGENDA ESCOLAR

Neix el curs 1988-1989 fruit d'un acord amb el Consell Insular de Mallorca amb la voluntat de ser una eina informativa per a tots els docents. A partir de l'any 2002

es publica l'agenda adreçada als treballadors no docents que conté l'any natural.

LES COMPANYYES I ELS COMPANYS

En el transcurs d'aquests quaranta anys han estat moltes les persones que s'han implicat en el projecte sindical i, algunes, ens han deixat, al llarg d'aquest temps. Un sentit record i un homenatge per a Baltasar Darder, que ens deixà l'any 1991, Rosa Morán (2005), Pere Pau Sintès (2011), Joana Torres (2013), Sebastià Serra (2014), Ascensión Parrón (2016) i Aina Gelabert (2017) i per a totes aquelles persones que, sense formar part dels òrgans de decisió o de treball de l'STEI, ens han acompanyat o ens han deixat en aquests quaranta anys. ■